

<b>Струка (назив): Економија, право и трговина</b>		
<b>Занимање (назив):</b> <b>ТРГОВАЦ</b>		
<b>Предмет (назив): ЕКОНОМИКА ТРГОВИНЕ</b>		
<b>Опис (предмета): Стручно-теоријски који је значајан за занимање чије образовање траје три године</b>		
<b>Модул (наслов): СУШТИНА ПОСЛОВАЊА</b>		
<b>Датум: 2021.</b>	<b>Шифра:</b>	<b>Редни број: 04</b>
<b>Сврха</b>		
Садржаји који се изучавају у модулу омогућавају да ученици стекну основна знања и вјештине из области трошкова, трошкова трговине, разликама у цијени робе, састављању калкулација са обрачунаатим ПДВ-ом, састављању калкулација уз примјену клаузуле FCO, FOB, FOR.		
<b>Специјални захтјеви / предуслови</b>		
Активно учествовање у раду уз навођење примјера По могућности приступ интернету, часописима и трговинским билтенима Примјерима и оговарајућим упитницима које ученици попуњавају, сагледати значај учествовања на сајмовимних, начинима припреме, реализације и учешћа		
<b>Циљеви</b>		
Овај модул оспособљава ученике да: <ul style="list-style-type: none"> <li>- упознају појам и врсте трошкова,</li> <li>- стекну представу о значају праћења трошкова у трговинском предузећу,</li> <li>- развију интересовања о специфичностима појединих врста трошкова и како се они понашају у процесу пословања,</li> <li>- препознају калкулацију и њене основне карактеристике и елементе,</li> <li>- запамте елементе калкулације набавне и продајне цијене робе,</li> <li>- упознају са специфичностима различитих врста разлика у цијени робе с посебним освртом на маржу која се код нас примјењује,</li> <li>- саставе калкулације на задате елементе,</li> <li>- схвате значај примјене појединих клаузула посебно FCO,</li> <li>- усвоје знања о оснвним карактеристикама принципа пословања, наброје их и објасне,</li> <li>- сагледају факторе који утичу на резултат пословања и како се до њега долази,</li> <li>- развијају осјећај за рад у групи – тиму,</li> <li>- континуирано раде на проширивању постојећих знања и вјештина.</li> </ul>		

Теме
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Трошкови</li> <li>2. Калкулације</li> <li>3. Калкулације у трговини</li> <li>4. Принципи и резултати пословања</li> </ol>

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Трошкови	-дефинише основна знања везана за појам трошкова и врсте трошкова, - упозна се са основним карактеристикама појединих врста трошкова, - усвоји знања везана за трошкове трговине -објасни специфичности трошкова трговине, -усвоји знања о врстсама разлике у цијени робе, - схвати специфичности марже која се код нас примјењује, -упозна са клаузулом FCO, која је битна за калкулације у домаћем промету роба и услуга.	-препозна и објасни класификацију трошкова, -тумачи карактеристике трошкова трговине, и разлике у цијени робе, -направи шему подјеле трошкова према различитим критеријумима и објасне посебно карактеристике појединих врста и група трошкова, -на примјерима објасни дјеловање појединих врста разлике у цијени робе и како се примјењују. -практично примјени клаузулу франко и објасни значај примјене исте, - на примјерима које	-самостално користи стечена знања из овог предмета и предмета које изучава у оквиру струке, -узима учешће у дискусијама и наводи адекватне примјере, -у пару са другим учеником демонстрира способност сналажења и повезивања теоретских поставки и практичног знања, -одговорно и савјесно и на разумљив начин излаже чињенице, -показује вјештину прилагођавања промјенама у окружењу, -учествује у тимском раду.	Наставник ће: -ученицима објаснити основне појмове у вези градива које се обрађује с посебним акцентом на навођењу примјера и извођење закључака ученика који се бави датом тематиком ; трошковима, - на примјерима покаже дјеловање и специфичности поједних врста разлике у цијени, -омогућити ученицима да на интернету или у властитом окружњу пронађу примјере, обраде их и презентују осталим ученицима, -указати на предности и недостатке теме која се обрађује.

		добије од наставника објашњава карактеристике датих трошкова.		
<b>2. Калкулације</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише појам калкулације,</li> <li>- наброји врсте калкулација,</li> <li>-објасни специфичности појединих врста калкулација,</li> <li>- усвоји основна знања везана за калкулацију набавне и продајне цијене робе,</li> <li>-кроз конкретне примјере објасни поједине елементе израчунавања набавне и малопродајне цијене робе уз употребу РУЦ-а.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-препозна важност доброг познавања карактеристика калкулација,</li> <li>- активним радом и посматрањем активности у трговинском предузећу гдје обавља праксу препознаје поједине елементе калкулације коју коментарише,</li> <li>-стекне увид у начин формирања цијена за две врсте роба које имају заједничке зависне трошкове набавке,</li> <li>-тумачи предности и недостатке рада у посматраном предућу и функцији.</li> </ul>		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-ученицима објаснити основне појмове везане за калкулације; врсте, елементе, садржаје појединих елемената,</li> <li>-омогућити ученицима да на основу практичног рада направе шеме набавне и продајних цијена трговинске робе,</li> <li>- покаже начин обрачунавање марже.</li> </ul>
<b>3. Калкулације у трговини</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- схвати и примјени стечена теоријска знања везана за израду калкулација у трговини,</li> <li>- практично своје знање демонстрира кроз израду конкретних примјера</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-препозна и објасни класификацију трошкова,</li> <li>-тумачи карактеристике трошкова трговине, и разлике у цијени робе,</li> <li>-направи шему (наведе елементе</li> </ul>		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-ученицима објаснити технику израде калкулација,</li> <li>-омогућити ученицима да самостално формирају калкулације,</li> <li>- припремити и користити презентације (ако сматрају за потребно) самостално или ту обавезу додијелити ученику или ученицима и инсистирати да се оно што се налази на</li> </ul>

	на задате елементе.	<p>калькулације) набавне ције робе и калькулације малопродајне цијене робе, -на примјерима практично покаже дјеловање истих на формирање тражених цијена, -у окружењу (на пракси) пронађе оригиналну калькулацију и тумачи је, - на примјерима које добиле од наставника израђује калькулације трговинског предузећа уз примјену клаузуле франко.</p>		<p>презентацији објасни осталим ученицима групе или разреда у цјелини, - приликом презентација инсистирати да се придржавају правила односа слике и текста на слајду и количине информација које морају пренети слушаоцима-посматрачима. - што више саставити калькулација како би ученици стекли рутину у изради калькулација, - калькулације радити на задате елементе уз навођење одговарајуће пропратне евиденције на основу којих се формира калькулација, - користити клаузуле.</p>
<b>4. Принципи и резултати пословања</b>	<p>-објасни појам и карактеристике појединих принципа пословања, -наведе факторе који су од посебног значаја за поједине принципе, -објасни значај сагледавања стања у предузећу на нивоу принципа пословања, - сагледа значај утврђивања резултата пословања са аспекта континуитета</p>	<p>-препозна значај практичне примјене принципа пословања у свакодневном обављању радних заadataка, - сагледа значај праћења расхода и прихода предузећа с намјером постизања што бољег пословања, - објашњава резултате пословања на основу примјера (оригиналних или припремљених од стране наставника),</p>		<p>Наставник ће: -упутити ученике да препознају битне елементе неопходне за сагледавање резултата пословања, - инсистирати, да на претпостављеним подацима анализирају принципе пословања тј., да наведу факторе који дјелују на висину реализације продуктивности, економичности и рентабилности. - постављањем одговарајућих питања довести ученика у ситуацију да схвати значај пословања са добитком и како се он даље распореджује.</p>

	<p>постојања предузећа,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- упозна се са расходима и приходима који настају у предузећу,</li> <li>- сагледа технику утврђивања резултата пословања.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- закључује да ли је посматрано предузеће пословало са добитком или губитком (без коришћења књиговодствене технике, на основу теориских података о расходима и приходима),</li> <li>- стекне представу и самостално доноси закључке везане за принципе пословања и њихове рефлексције на резултат пословања.</li> </ul>		
--	---	--	--	--

### Интеграција

Модул се интегрише у конкретно трговинско предузеће.  
Модул се повезује да другим стручно-теоријским предметима везаним за занимање.  
Стечена знања из овог модула послужиће као полазна основа за обављање практичне наставе.

### Извори

Извори које наставник може користити у раду су:

- стручно-теоријска литература: важећи уџбеник допуњен другом литературом,
- проучавање интернет презентација и литературе која се може пронаћи,
- знања стручних наставника који су предметни професори,
- конкретна трговинска предузећа,
- часописи, илустрације, фотографије и обрасци.

### Оцјењивање

О начину извођења и реализације модула ученици треба да буду упознати на почетку реализације модула.  
Објашњавају се услови и критеријуми оцјењивања и праћења, креативности и самосталности у изношењу примјера, усвојених стручних знања, активностима у току извођења наставе.  
Пожељни су индивидуални радови (презентације), кратке писмене провјере (као метод праћења - усвајања теоријских знања, и теста на крају модула или на полугодишта (два модула).

Лична креативности и залагање треба додатно наградити.

**Наставници који су учествовали у изради модула:** Милена Чучак